خۆشەویستی زۆرانبازیی نییە، لە خۆشەویستیدا براوە و دۆڕاو نییە.. نووسینی: ستیڤان شەمزینی

مەنەلۆگی یەکەم لە کتێبی (خۆشەویستی لە سەردەمی شێرپەنجە)دا

پێشەکی

ئەم کتێبە بریتییە لە خۆدواندنێک "مەنەلۆگ" لە بارەی زۆر پرسی لێک جیاواز، هەر لە خۆشەویستی و سێکس و جەستەوە بیگرە تاکو مەرگ و نامۆبوون و رەخنەگرتن لە مۆدێرنەتە و سیستمی کاپیتالیزم، ناوەڕۆکی هەر هەموویان لە دواجاردا بەستراوەتەوە بە چەمکی خۆشەویستییەوە، هەر بۆیە ناوی کتێبەکەشمان نا "خۆشەویستی لە سەردەمی شێرپەنجەدا" هەرچەندە ئەم ناونیشانە، خواستنە لە ناوی رۆمانی "خۆشەویستی لە زەمەنی کولێرا"ی گابریل گارسیا مارکیز، ئەمەش کارێکی رێپێدراوە، تەنانەت کەسێکی وەک "لینین" ناوی یەکێک لە کتێبە سیاسییەکانی خۆی "چی بکرێت؟" لە ناوی رۆمانێکی ناسراوی رووسییەوە وەرگرتبوو، بەڵام ئێمە دەقاودەق ناوەکەمان وەرنەگرتووە، بەڵکو "شێرپەنجە"مان خستەتە بری "کولێرا"، ئەگەرچی هەردوو ناوەکە ناوی نەخۆشین، بەڵام جیاوازییەکە لەوەدایە ناوەڕۆکێکی لێکچوویان نییە، هەڵبەتە وشەی "شێرپەنجە" لای من دوو دەلالەتی بنەڕەتی هەیە، یەکەمیان ئەوەیە ئەم کتێبە کە لە بنەماوە چەند پەرەگرافێکی پەرش و بڵاوبووە، لە سەروەختی ململانێ لەگەڵ نەخۆشی شێرپەنجە نوسراوە و پاکنووسکراوە، دووەمیان، پێموایە زەمەنەکە چەرخی شێرپەنجەیە بۆ خۆشەویستی و ئەو هیومانیزمەی من داکۆکی لێ دەکەم و کردوومە بە درێژایی تەمەن، دەتوانم بڵێم دژی ژیانم دژی هیومانیزم و بەرگرییکردن بووە لە مرۆڤی رووت. ئەوەی لەسەروو هەموو شتێکەوە بۆم گرنگە مرۆڤە، هەر شتێکی تر لە خواروو ئەمەوە دەبینم.

رەنگبە شێوازی مەنەلۆگەکان بۆ خوێنەران سەیر بن، یان رەنگە بڵێن باشتر بوو لە فۆرمی توێژینەوەدا بیرۆکەکان تەرح بکرابان، ئەمانە هەموو راستن، بەڵام لەوانە راستتر لەوەدایە، ئەم مەنەلۆگانە شەڕێکە لە ناو ئەندێشەمدا بەرپابووە و تا کۆتایش ئەم جەنگە بەردەوامیی دەبێت. لانیکەم مرۆڤێک سەروکاری لەگەڵ خوێندنەوە و

نووسیندا هەبێت، لە باری سایکل□ژییەوە جێگیر نییە، بەو پێیەی
هەمیشە لە شەڕێکی بێ پسانەوەدایە لەگەڵ بیر و پارادۆکسەکانی ناو
هزرینــی، ئەمە حــاڵەتێکی ســروشتییـە، لە ســۆنگەی ئەوەی دڵەڕاوکێ
هەمیشە مامانی داهێنانە و هەوێنی پێشکەوتنی ژیاریشە، تەنانەت
ئەدگارێکی هەمیشەیی مرۆڤی شارستانییە. ئەو دیالۆگەی نێوان "من" و
"خۆم" تەنیا ئاوازسەندنەوە نییە بۆ یەکتر، نەریتی بەندبێژەکانیش
پەیڕەو ناکەن تاکوو بەندی یەکتر تەواو بکەن، بەڵکو لە بارێکی
مۆلەق و ناجێگیردا قسە دەکەن، تەبا نین لەگەڵ یەکتر لەسەر زۆر
شت، بەڵام دواجار ئەمە ئەندێشەی مرۆڤە، پێموایە ئەندێشەی هەر
مرۆڤێکی تریش پڕیەتی لە هاودژیی، لەوانەیە جیاوازییەکەم لەوەدا
بێت توانای گوزارشتکردنم هەیە لەو پارادۆکسە. بۆی هەیە "خۆم"
لێرەدا هەر "من"ە فرۆیدییەکە بێت، هەمیشە بکەوێتە بەرداشی شەڕی
دەستەویەخەی "ئەو" و "منی باڵا"وە. "من"یش لەم تێکستەدا هەمیشە
"ئەو"ی سەرکێشە، هیچ کات رۆڵی "منی باڵا" ناگێڕێت، بگرە لەم
تێکستەدا "منی باڵا" بوونی نییە، ئەوەی هەیە دیالۆگی "من" و
"ئەو"ە، ئەمەش وەک وتم بە پێی تیۆری دەرونشیکاریی فرۆید.
حەزیش ناکەم باس لە ناوەڕۆکی کتێبە بکەم، یان کورتی بکەمەوە لەم
پێشەکییەدا بۆ خوێنەر، ئەگەر وا بکەم پێویست ناکات خوێنەر خۆی
مانــدوو بکــات و تەواوی کتێبەکە بخــوێنێتەوە. ئەوەی گــرنگە لام
ئامــاژەی بۆ بکەم، روونکــردنەوەی هەنــدێک تەمــومژە لە دەوروبەری
مۆنۆلۆگەکــان. هەنــدێک جــار "مــن و خۆم" هێنــدە دوور لە یەکتــر
دەئــاخڤن، وەک ئەوەیە دوو کەســی جیــاواز قســە بکەن، بەڵــام لە
راستییدا قسەکەری یەکەم و کۆتایی هەر نووسەری ئەم کتێبە خۆیەتی،
لەوە زیاتر روانینی هیچ کەسێکی تر بەشدار نەبووە لە گەڵاڵەکردنی
ئەم مۆنۆلۆگا نەدا، هەر بۆیە چارم نەبوو، دەبوایە ئەم جەلەحانێیە
هەر لە نێــوان "مــن و خۆم"دا رووبــدات، زۆرجــار بیــرۆکەی ئەوە بە
خەیاڵمدا گوزەری دەکرد، ناوێک "ناوی کەسێک" لە بەرامبەر "من"دا
دابنێم، بەڵام هەر زوو ژیوان بوومەوە، بەوەی نەکا سەر لە خوێنەر
بشێوێنێت و پێیوابێت نووسەر لەگەڵ کەسێکی تردا دیالۆگی کردووە و
ئەم بەرهەمە لە دایک بووە.
کۆتا جار، ئەم پرسیارەش لە خۆم دەکەم، ئایا کتێبێکی وەها پێویست
بــوو بۆ خــوێنەری کــورد؟. وەڵــامێکی کۆنکرێتــم لا نییە، دەمێــک
ل□ بەرخۆمەوە دەڵێم ئەم کتێبە وەک هەموو دەنگەکانی بۆشایی ئاسمان
تەنها وەک دەنگێک لەناو ئەو هەموو هەراوهوریایەدا دەمێنێتەوە و
کەس گوێی لێی نابێت، دەمێکی تر دەڵێم خوێنەرێک هەیە بیدۆزێتەوە و
بە بایەخەوە بیخوێنێتەوە، لەناو هەموو ئەو راڕایانەشدا بڕیاری
چاپکردنیم داوە، ئیدی هەر لە چاپ هاتە دەرەوە، پەیوەندییم لەگەڵ

ئەم کتێبە دەچێت و تاکە شتێک بمبەستێتەوە پێوەی ناوی خەمە لەسەر بەرگی کتێبەکە، هەروەک ئەلبەر کامۆ لە یەکێک لە چاوپێکەوتنەکانیدا وتبووی "کتێبەکانی خەم ناخوێنمەوە، دەمەوێت کارێکی تر، ئەنجام بدەم، یان روونتر بەڵام دەمەوێت بەرهەمێکی تر بنووسم". ئەم پرەنسیپەش لە سەرەتاوە باوەڕم پێی هێناوە و جێبەجێم کردووە، هەر بۆیە لە ئێستادا وەک بەڵگارییەک پێشەکی ئەم کتێبە دەنووسم، بەهۆی ئەوەی خەم تەرخان کردووە بۆ نووسینی کۆمەڵێک بەرهەمی تر. لە یەک کاتدا کار لەسەر سێ کتێب دەکەم، بۆیە کاتم بەدەستەوە نابێت تا جارێکی تر کتێبەکانم بخوێنمەوە. نایشارمەوە هۆکارێکی تریش هەیە، ترسم هەیە لە کاتی دووبارە خوێندنەوەیدا ئەو هەستەم بۆ دروست بێت، پەلەم کردووە و زۆر شتیشم نەوتووە کە دەبوو بیڵێم. بەهەرحاڵ هیوادارم ئەم کتێبە سوودێکی بچووک بۆ خوێنەری کورد بگەیەنێت، ئومێدەواریشم بگاتە دەستی خوێنەرێک توانای داوەریکردنی هەبێت لەسەر تەماکانی ناو کتێبەکەمان.

کۆتایی فێبریوەی ٢٠١٩

ئەڵمانیا – شتاینهاگن

-١-

خەم: بۆ قووڵی سێری ئەو دەریایە بکە، دەڵێک، شیعرێکی لەسەر بنووسە!! من دەریام خۆش دەوێت و هەمیشە لە تەنیشتییەوە هەست بە ئارامی دەکەم.

من: بۆ شەپۆلە دوورەکان دەڕوانم، کە چەند نامرادانە دەمرن بۆ ئەوەی بگەنە کەنار، ئەگەر ئامانجت کەنار بێت، دەبێت هێزی شەپۆلدانت بەهێز بێت و هەنگاوەکانت گەورە بن.

خەم: ئەوە گەیشتنە کەناریش چی دەبێت؟. هەموو شەپۆلێک لە کەناردا ون دەبێت راستتر وایە بڵێم دەمرێت.

من: گرنگ نییە لە کوێدا دەمرن، ئەوەی جێی بایەخە لە هەنگاو و گوڕدان تا کاتی مردن.

خەم: لە دوورەوە ئاوەدانییەک دیارە، ئەوبەرەوە وڵاتێکی ترە، کولتوورێکی ترە.

من: نا، من نامەوە جگە لە دەریاکە چاوم بە هیچ کوێی تر بڕوانێت، بەو ئاڕاستەیەدا دەڕوانم، تەنیا شینایی دەریام لێ دیارە. دەریا شمشاڵێکە، شەپۆلەکان ئاوازە جادوویییەکین و زمانی شاعیر دەژەنن. لەکن شاعیر دەریا و شیعر یەکێکن.

خەم: با تۆزێک بێدەنگ بین، رێ بدەین شەپۆل بدوێت و لە باوەشی

یەکتردا هەست بە دڵنەوایی بکەین.
من: زۆر باشە، وا دەکەین، پێم خۆشە گوێ لەم شیعرە بگرین کە باسی دەریا دەکات.
خەم: ئەو فرمێسکە چی بوو. لە چاوانتەوە باری و کوڵمی منی تەڕ کرد.
من: بە بێدەنگی و لە مێشکی خۆمدا دەمووت "تۆ هەست بەوە ناکەیت، چ ئازارێک دەمخوات، رۆژەکانم تێدەپەڕن و مەرگ زیاتر لێم نزیک دەبێتەوە، چەند ئەکتەرێکی باشم کە دەتوانم بە دڵخۆشیت خۆم بە باش نیشان بدەم".
خەم: خەیاڵت بۆ کوێ رۆشتووە، بۆچی بێدەنگیت؟.
من: نا، بێدەنگ نیم، بەڵام وەک سەرۆکی هیندە سوورەکانی سیاتل لە وتارێکدا وتی "وشەکانم ئەستێرەکانن ئاوا نابن". دەمەوێت شتێک بڵێم هەمیشە بمێنێتەوە، وشەکانم دەبێت هێزی مانەوەیان هەبێت بۆ زۆر دوور، دەمەوێت لە رێی وشەکانمەوە زۆر بژیم، چوونکە کاتم زۆر کەم ماوە بە فیزیکیی.
خەم: تۆ زۆر باش دیاریت، تەنی دەنگت وا نالێت کە کەمت مابێت لە ژیاندا، تۆم لە رۆمانەکدا خوێندۆتەوە، نموونەی هێز و ئیرادەیت!!.
من: ئەوەی چاوت پێتدەڵێت هەمیشە جێی گوومانە، چاومان کەمترین جار راستییەکان دەبینێت، پێم خۆشە راستییە تەقەنەرەکە نابینیت، تا بتوانین چێژ لە ئێستا وەربگرین.
خەم: واز لە باسی مردن بهێنە، بۆچی هەموو کات بە مردن دەمترسێنیت؟.
من: مردن خۆی لە باسکردنی دەترسێت، تۆ کاتێک باسی مردن نەکەیت واتە هێندە تۆقیویت لێی ناوێریت ناویشی بهێنیت. تەنها ئەوانەی نزیکن لە مردنەوە هەست بە خۆیان دەکەن، هیچ کەسی تر ناتوانێت لێیان تێبگات.
خەم: واز لە بابەتی مردن بهێنە، دەمەوێت بپرسم چەندە منت خۆش دەوێت؟.
من: بەینی رێگا کەندەڵانەکانی عەشق، ریسک و سەرکەشیم، هەموو نیشانەکانی عەشقێکی گڕگرتوو نیشان نادەن؟.
خەم: من شێوازی خۆم هەیە لە خۆشەویستیدا، ئەویش راوەستانە لەنێوان "من" و "منی باڵا"دا.
من: "منی باڵا" هەمیشە سەرکوتکارە، دیکتاتۆرێکی رووتە، خۆشەویستی بە "من" دەکرێت، "منی باڵا" دوژمنی باوەکوژی خۆشەویستییە.
خەم: "منی باڵا" رێگە نادات هەموو کارێک بکەم لە خۆشەویستیدا، لەگەڵ ئەوەشدا زۆر زۆر خۆشم دەوێی.!
من: دنیای خۆتت لە قاڵبداوە و زیندان کردووە لەسەر داخوازیی "منی

باڵا”!، ئەو بەڵایە لە کۆڵ خۆت بکەوە، جارێک لە قسەی دەربچۆ و بە قسەی “من” بکە، بزانە چی جوانییەکی لێ قەدەغە کردوویت؟.

خۆم: پێوەرەکانی من بۆ خۆشەویستی جیاوازن، بڕوام بە خۆشەویستی ئەفلات□ونی هەیە، جەستە هیچ رۆڵێکی وەهای نییە لەو فۆرمە خۆشەویستییەی من دەیخوازم؟.

من: زۆر جار وەک پیاوێکی بۆهیمی دەردەکەم، بەڵام کۆمەڵە پرنسیپێکی خۆم هەن، رەنگە لە هی کەسی تر نەچن، وەلێ ئەوەی سەبارەت بە خۆشەویستی دەیزانم، نابێت بەردی خۆشەویستی بەرز بکەیتەوە، بێ ئەوەی هەموو جمکەکانی بگریت، دەبێت خۆشەویستی بە هەموو تانوپۆی خۆیەوە قبوڵ بکەیت، ئەگەرنا قبوڵت نەکردووە.

خۆم: مەرجی جەستەت هەیە بەسەرمەوە وانییە؟ تۆ نابینیت رۆحم لە تۆدا دەتوێتەوە! ئەمەت پێ کەمە؟.

من: کێشەکە شتێکی ترە، پێکگەیشتنی بایۆلۆژیی نەک ئارەزوو بەڵکو پێویستیشە، تۆ جەستەی خۆت ئاوێزانی کەسێک نەکەیت خۆشت دەوێت، ئەو مافە دەدەیت بە کێ ئاوێزانت بێت؟. خۆشەویستی عیرفانی، شێوازی هەرە کۆن و مازن□خییەکەی خۆشەویستییە، تۆش ئەو مەرجەت لەسەرم هەڵبگرە!!.

خۆم: تۆ زۆر بەهێزیت، من ناتوانم خۆم بگرم لەبەردەم هێزت، تۆ یەکەم کەسیت لاواز بنوێنم لە بەردەمیدا.

من: خۆشەویستی زۆرانبازیی پاڵەوانەکان نییە، تا هێز براوە و دۆڕاو دەستنیشان بکات، لە خۆشەویستیدا براوە و دۆڕاو نییە، ئەوەی هەست بەلاوازیی دەکەیت، لە بەرامبەر مندا نییە وەک قەبارە بایۆلۆجییەکە، بەڵکو بەرامبەر بە وزەی خۆشەویستی منە.

خۆم: هەر چۆنێک بێت تۆ گەمەکەت بردەوە و کۆتاییەکەت بە ویستی خۆت دیاری کرد.

من: ئەمە گەمە نییە، بەڵکو کردەیەکی ئیستاتیکی هاوبەشە، ئێمە هەردووکمان پێکەوە ئەو تابلۆیەمان رەنگ کرد.

٢٠١٨-١٠-٢١

کاتژمێر: نۆ و پێنج خولەکی بەیانی

نەخۆشخانەی گلیاد ئاینس